

MEZI LIDEM. U knížecího sídla se konají různé slavnostní akce. Kněžna Marie Aglae Kinská, choť lichtenštejnského vládcy Hans-Adama II. (vlevo), se narodila v Praze. Vpravo princ Alois.

Remcající poddaní

Lichtenštejnsko, jež dlouho vedlo „studenu válku“ s Prahou, čeká referendum. Iniciovali ho občané chtějící alespoň trochu otupit moc vládnoucí knížecí rodiny.

Lichtenštejnsko se může zdát idylickým alpským ostrůvkem, jenž, vtěsnaný mezi Rakousko a Švýcarsko, už dlouhá desetiletí odolává nečasům zbytku světa. Knížectví patří mezi nejbohatší státy planety, za což vděčí vládnoucí rodině Lichtenštejnů. V jejím čele nyní fakticky stojí duo otec a syn, kníže Hans-Adam II. a princ Alois. Pokud jde o moc, jakou má lichtenštejnský kníže, připomínají ve srovnání s ním další evropské monarchové spíše ozdobná pimprlata. Přesto se i v pohádce, jejímž hlavním městem je Vaduz se středověkým hradem vysoko na kopci, najdou šťourové, kterým není něco po chuti.

Čerstvě k nim patří skupina občanů, jimž se nelíbí, že také v referendech má monarcha poslední slovo. Pohár jejich trpělivosti přetekl loni v říjnu, kdy jejich krajané hlasovali o povolení potratů. Dědičný princ Alois tehdy už předem prohlásil, že umělé přerušování těhotenství odmítne. Zavrhli ho nakonec těsnou většinou i ob-

čané, ale to nic nemění na faktu, že hlasování bylo jaksi „pro kočku“. Aktivisté z iniciativy „ddsz“ (damit deine Stimme zählt – aby tvůj hlas platil) nyní vyvolali referendum o referendech, v němž mají Lichtenštejňané rozhodnout, zda v nich má mít opravdu poslední slovo monarcha, či lid. K urnám jdou 1. července.

Referendum vyvolané nespokojenci vrhlo trochu stínu na oslavy ve dnech 6. až 10. června. Pidizemička si připomíná tři století od chvíle, kdy Lichtenštejnové koupili panství Schellenberg (1699) a Vaduz (1712). Tehdy přestali být jen titulárními knížaty, ale měli i území, s nímž byli spojováni, a získali nárok na členství v kolegiu říšských knížat. Panstvo z Vaduzu má ve své pestré historii mnoho dat, která lze oslavovat. Třeba před šesti lety to bylo 200 roků suverenity. A bylo by možné plesat i na výročí bitvy na Bílé hoře (1620), protože Karel z Lichtenštejna stál v čele soudu, jenž vynesl ortel smrti nad 27 stavovskými povstalci. Jeho rod pak při kon-

fiskacích získal značné majetky, hlavně na Moravě. Ale takové události se raději nepřipomínají.

Sláva knížeti

Jeden z vůdců „rebelie“ proti Jeho Jasné Výsosti pracuje jako šéf zemského archivu, který stojí hned nad radnicí ve Vaduzu. Jmenuje se Paul Vogt a právo veta, poslední slovo, jež má kníže, považuje za nedemokratické. Není podle něho možné, aby se „z referenda stal jen průzkum veřejného mínění“. Tak jako Vogt smýšlejí v Lichtenštejnsku mnozí, ale sotva by je napadlo stávající politický systém zavrhnout. I šéfarchivář ujišťuje v listu Volksblat, že mu jde jen o referenda a že je zastáncem směsi parlamentní a konstituční monarchie, jež v knížectví existuje. V zemi, která jako jediná ze států „svatě říše římské“ přetrvala až do dnešních dnů, jsou dva suveréni: kníže a lid.

Kníže disponuje velkou mocí. Může odvolat (pětiletou) vládu, rozpustit (pětadvacetičlenný) parlament, odmítnout zákony, vetovat výsledky referend či vládnout pomocí nouzových zákonů. Na straně druhé nemůže vydat zákon, aniž ho schválí parlament. Občané také mo-